

**KAUNO MOKYKLOJE-DARŽELYJE „RŪTELĖ“  
SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO  
MOKYKLOJE TVARKA**

**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Kauno mokykloje-darželyje „Rūtelė“ tvarkos aprašo (toliau – tvarkos aprašas) paskirtis – padėti įstaigai užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškomis aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.
2. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Kauno mokykloje-darželyje „Rūtelė“.
3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:
  - 3.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;
  - 3.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;
  - 3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.
4. Visi mokyklos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) turi būti supažindinti su mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais ir patvirtinti tai savo parašu.
5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:
  - 5.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):
    - 5.1.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, uжимas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;
    - 5.1.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;
    - 5.1.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;
    - 5.1.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.
  - 5.2. patyčias patiriantis vaikas, mokinys, iš kurio yra tyčiojamas;
  - 5.3. besityčiojantysis – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;
  - 5.4. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi vaikas, mokinys (-iai);
  - 5.5. patyčių stebėtojas – mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias;
  - 5.6. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis mokyklos-darželio

bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

5.7. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant vaikų tėvus (globėjus, rūpintojus);

5.8. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos įstaigoje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

## **II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE**

7. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi įstaigos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos vadovas, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių, grupių vadovai, o ją vykdo visi įstaigos bendruomenės nariai.

8. Mokyklos vadovas yra atsakingas už Mokyklos tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio įstaigos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą mokyklos-darželio bendruomenei ir vykdymą.

9. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau kaip trys atsakingi asmenys. Mokyklos vadovas jais paskiria vaiko gerovės komisijos narius ir/ar kitus asmenis, kurie kasmet:

9.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. surenka apibendrintus duomenis iš grupių ir klasių vadovų dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per pusmetį);

9.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.5. teikia siūlymus mokyklos-darželio „Rūtelė“ vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo įstaigoje, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

9.6. teikia siūlymus vadovui dėl Mokyklos tvarkos aprašo tobulinimo;

9.7. atlieka kitus mokyklos-darželio patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

10. Klasės, grupės vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, grupėje teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

## **III. PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE**

11. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas įstaigos administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

11.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

- 11.2. primena ugdytiniui, kuris tyčiojasi įstaigos nuostatas ir elgesio taisykles;
- 11.3. esant pagalbos mokinio, darželinuko sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
- 11.4. informuoja klasės, grupės vadovą apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias;
- 11.5. atlieka kitus įstaigos tvarkos apraše numatytus veiksmus.
12. Įstaigos administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo veiksmai įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:
  - 12.1 išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;
  - 12.2. įvertina grėsmę ugdytiniui, jo sveikatai ir esant poreikiui kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
  - 12.3. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus, informuoja klasės, grupės vadovą apie elektronines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją);
  - 12.5. atlieka kitus Mokyklos-darželio tvarkos apraše numatytus veiksmus.
13. Klasės, grupės vadovas gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:
  - 13.1. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia vaikų tėvus dalyvauti pokalbiuose;
  - 13.2. stebi situaciją, bendradarbiauja su psichologu, tėvais.
  - 13.3 nesiliaujant patyčioms užpildo pranešimo apie patyčias formą (1 priedas); ją perduoda Vaiko gerovės komisijos pirmininkui, kuris, registruoja užpildytą formą Patyčių registracijos žurnale ir nurodo psichologui spręsti patyčių situaciją.
14. psichologas:
  - 14.1. įvertina turimą informaciją (pagal pranešimą).
  - 14.2. numato veiksmų planą ir jį įgyvendina.
  - 14.3. nesiliaujant patyčioms, pagalbos specialistai kreipiasi į VGK pirmininką, kuris įvertinęs turimą informaciją sukviečia VGK posėdį.
15. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją (pagal pranešimą):
  - 15.1 numato veiksmų planą ir jį įgyvendina;
  - 15.2 supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;
  - 15.3. informuoja įstaigos vadovą apie esamą situaciją;
  - 15.4 atlieka kitus mokyklos-darželio tvarkos apraše numatytus veiksmus.
16. Ugdytiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti įstaigos vadovą, kuris imasi Mokyklos-darželio tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.
17. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš ugdytinio asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti mokyklos-darželio vadovą, kuris imasi mokyklos-darželio tvarkos apraše ar kituose dokumentuose numatytų veiksmų.
18. Mokyklos-darželio vadovas, sužinojęs apie mokyklos-darželio darbuotojo patiriamas patyčias arba mokyklos-darželio darbuotojo tyčiojimasi, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų Mokyklos-darželio tvarkos apraše.
19. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius įstaigoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

#### **IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

20. Visi dokumentai, esantys ugdytinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su ugdytiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

---

## KAUNO MOKYKLOS DARŽELIO „RŪTELĖ“ PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

\_\_\_\_\_  
Pranešimo data

Ugdymo įstaigos pavadinimas Kauno mokykla-darželis „Rūtelė“

### Bendrieji duomenys:

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| Kam pranešta apie patyčias:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |  |
| Kas pranešė apie patyčias:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |  |
| Kada įvyko patyčios (data, val.):                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |  |
| Kur įvyko patyčios:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |  |
| Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |  |
| <input type="checkbox"/> <b>Fizinės:</b> vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);                                                                                                                                                                            |  |
| <input type="checkbox"/> <b>Socialinės:</b> įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;                                                                                                                                                                                                  |  |
| <input type="checkbox"/> <b>Elektroninės:</b> patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.). |  |
| <input type="checkbox"/> <b>Kiti pastebėjimai</b> (įrašyti) _____                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |  |
| Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |  |

### Duomenys apie patyčių dalyvius:

|                                                                      |  |
|----------------------------------------------------------------------|--|
| Vaiko, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:     |  |
| Vaiko/-ų, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:     |  |
| Vaiko/-ų, <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė: |  |

### Išsamesnė informacija apie įvykį:

|  |
|--|
|  |
|--|

### Mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

|  |
|--|
|  |
|--|

### Veiksmų po įvykio, planas su:

|                               |  |
|-------------------------------|--|
| Vaiku patyrusiu patyčias:     |  |
| Vaiku, kuris tyčiojosi:       |  |
| Stebėtojais:                  |  |
| Patyčių dalyvių tėvais:       |  |
| Kitais mokyklos darbuotojais: |  |
| Kita (įrašyti):               |  |

Užpildžiusio asmens vardas, pavardė. parašas

### **Visi įstaigos darbuotojai reaguoja ir stabdo smurtą ir patyčias !**

**Nustatyta atsakomybė.** Vadovaujantis Švietimo įstatymu, apibrėžta, kad už saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką atsako mokyklos vadovas. Palankios mokiniams aplinkos kūrimu rūpinasi mokyklos Vaiko gerovės komisija.

Mokyklos-darželio darbuotojų pareigybių aprašuose numatyta atsakomybę už emociškai saugios mokymo aplinkos puoselėjimą, reagavimą į smurtą ir patyčias.

**Susitarimas dėl elgesio taisyklių.** Mokykloje-darželyje susitarta dėl elgesio taisyklių, kuriose reglamentuoja pozityvius elgesys.

**Patyčias stabdo visi suaugusieji.** Mokykloms rekomenduojama patvirtinti smurto ir patyčių prevencijos vykdymo tvarką, su kuria pasirašytinai susipažintų visi mokyklos bendruomenės nariai.

Šioje tvarkoje būtų įtvirtinama, kad visi mokyklos darbuotojai reaguoja ir stabdo smurtą ir patyčias.

**Reagavimas į smurtą ir patyčias.** Apibrėžiami mokyklos darbuotojų veiksmai ir jų tarpusavio bendradarbiavimas, pastebėjus smurtą ar patyčias.

Nustatoma smurto ir patyčių atvejų registravimo tvarka, kuri padėtų analizuoti patyčių dinamiką ir planuoti prevencijos priemones.

Numatomas psichologinės ar kitos reikalingos pagalbos (pvz., policijos, medicininės) teikimas smurtą ar patyčias patyrusiems ar smurtavusiems dalyviams, stebėtojams, tėvams.

**Emocinių kompetencijų ugdymas.** Rekomendacijose atkreipiamas dėmesys, kaip svarbu ugdyti socialines ir emocines mokinių kompetencijas: savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikimo, bendravimo ir bendradarbiavimo ir kt.

Mokiniai turėtų būti skatinami aktyviai įsitraukti kuriant pozityvų mokyklos mikroklimatą, skatinama savanorystė, dalyvavimas pilietinėje, socialinėje ir kitoje bendruomeninėje veikloje. Mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas gali būti integruojamas į dalykų turinį, vykdant prevencines programas, per neformaliojo vaikų švietimo veiklas.